

GORE SRCA

VJERSKI TJEDNIK

GOD. V.

ZAGREB, 19. VELJAČE 1950.

Broj 3

Fotografija Boga, sva su-
mija, služilo Gospoda
vječite
(Pa 99,1)
Iz Kavlake današnje
sv. Miša

UČITELJ I RADNI NAROD

Ne slušaj zle govore

Stara je riječ: »Badi kao da česi sto godina živjeti, a moli se Bogu, kao da česi sutra umrijeti!« To je i prastaro kršćansko načelo. I kršćanstvo ne samo, da ga nije ispravilo nego ga je dignulo na riječ Božju. Sam je učitelj govorio da treba raditi: »Jer je radnik dostojan jeina svoga« (Mt. 10, 10).

U skladu s time veli dalje Sv. Pismo: »Niti smo zabadava kruh jeli u koga, nego smo radili u trudu i muci noć i dan, da ne budemo na teret nikomu od vas.« (2. Sol 3, 8).

Evo ovako se već od početka kršćanstva shvaćala vrijednost rada. I u tom svijetlu treba razumjeti riječi Učiteljeve. On nas doduše upućuje, da sve svoje poglede upravimo na Providnost Božju i sve svoje pouzdanje u uspjeh u svom radu konačno stavimo u ruke Božje. No time ne će ni da nas odvrati od rada ni da nam oduzme veselje nad zemaljskim napretkom. Naprotiv svakom radu, pa bile to i najsitnije dužnosti našega rvanja, daje svoj blagoslov. I svakom staležu iskazuje svoje poštovanje. On samo ističe, da ne smijemo biti tjeskobno zabrinuti za razne stvari ovoga života (Mt. 6, 25-34).

Čovjek treba da radi, ali tako da radi da za svoj marljivi rad i od Boga očekuje blagoslov i nagradu. Tako treba da vrši svoje dužnosti i obveze. Treba da pruži ruke na posao tako kao da samo od njegova rada sve ovisi. A u Boga se mora toliko pouzdati, kao da samo s Bogom može sve da čini, a bez Njega gubi ništa.

Poslovi zemaljskih zvanja ne samo da su dopušteni, nego su i zapovijedani. Naš Spasitelj nije ničim odvratio Židove od rada. Oni su i u Njegovu vrijeme: orali, sijali, želi, ribu lovili, gradili, bavili se obrtima, obradivali vinograde, upravo tako kao što i prije.

Martu iz Betanije opominje Isus ne zato, što je bila marljiva i radina, nego zato što treba, da se takovom i još većom revnošću brine i za spasenje svoje duše i za ljubav prema Isusu (Lk 10, 41).

Lijeni sluga nije radio ni sticao s dobivenim talentom, nego ga je zakopao u zemlju. Zato bude kažnjen i bačen napolje u tamu; ondje će biti jaukante i škrgut zuba (Mt. 25, 14-30).

Radnici se šalju u vinograd, da ne stoje besposleni na trgu (Mt. 20, 1-16).

Kršćanin ne smije slijediti nepravdu mudre dječice ovoga svijeta, koja požudno vrebaju na zemaljski dobitak i razuzdano uživanje. Ali treba da nasljeduje mudrost nepra-

vednika tako, da na mudri i proračunani način stiče i brine se za ono, što je vječno. Mudrost naime u vječnim stvarima i prepedenost u vremenitim međusobno se ne isključuju. Ali u tom treba da budemo bezazeleni kao golubovi. To znači, da zemaljska dobra bezazeleno promatramo i stičemo kao ono, što je prolazno. A na isti način i u isto doba da mudro kao zmije pazimo na ono, što je vječno i oko toga radimo: »Budite dakle mudri, kao zmije, a bezazeleni kao golubovi«.

Natječimo se dakle u svakom radu i poslu za sinovima ovoga svijeta, ali tako, da nikada ne zaboravimo na ono, što je vječno, svrhunaravno i prolazno. Tko hoće da bude apostol i učnik Boga-čovjeka i ujedno hoće stupiti u službu drugoga, taj neka razriješiti sve veze, koje ga vežu samo uz njegovu kuću i dom, samo uz njegov zemaljski posao. Neka (takovo) sve proda, što ima i poda siromasima (Mt. 18, 21). A zato će dobiti stotruku i još k tomu život vječni (Mt. 19, 29). Duh njegov neka dakle bude vezan u svemu njegovu radu, djelovanju i posjedovanju uz Boga.

Onda mogu i bogataši biti siromasi i nevoljnici i svaki radnik i mukotrpnik na ovome svijetu jest dijete Božje, brat Kristov, siromak duhom i posjednik kraljevstva Božjega.

Ne doista nikada nije čovjek tako, i još k tome tako oduševljeno, go-

vorio o siromaštvu niti oduševljavao za siromaštvo duhom kao naš Učitelj. Njegova je nauka velepjesma, koja je začarala duše siromaka, radnika i beskućnika ovoga svijeta. Olakšavala njihove zemaljske teškoće i zaslavljalala njihov teški život. Jedini je Isus pjevao pjesme i davao čvrsta i sigurna obećanja nevoljnima. Ali te su pjesme bile melodijske (skladne), milozvučne i utješne, jer su bile protkane svrhunaravnim idealima, i sigurnom prekobrobnom nagradom.

Zato je jedini On mogao opravdati kazati »Dodite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti« (Mt. 11, 28).

Jedini je On mogao utvrditi: »Siromasima se propovijeda Evanđelje — vesela vijest« (Lk. 7, 22).

Jedini je On mogao uskliknuti: »Blazeni siromašni duhom, jer je njihovo kraljevstvo nebesko« (Mt. 5, 3).

Blazeni su dakle, koji su zadovoljni s njima dodijeljenim talentima (darovima). Zadovoljni s njihovim staležom. S njihovim malenim neudnim radostima. Oni, koji govore s Jobom: »Gospodin je me, Gospodin je oduzeo, neka bude blagoslovljeno ime Njegovog« (Job. 1, 21). Oni su slični Gospodinu, koji je rekao: »Lisice imaju svoje jame, ptice imaju svoja gnijezda, Sin čovječji nema gdje da nasloni glavu svoj« (Mt. 8, 20).

Sigurno sredstvo

»Mnogi ljudi psuju, a kad ih pitaju, zašto, kažu, da su se naučili i da se ne mogu odučiti. Zar se zbilja nije moguće odučiti psovanja? — Mislim, kad bi se ozbiljno toga prihvatilo, da bi to mogao učiniti svaki psovač, pogotovo kad uvida, kako je to strašan grijeh u očima Božjim. Ima ih mnogo, koji su se odučili psovanja, premda su mislili, da je to nemoguće.«

Neki mladić tužio se, da često psuje. Kad ga je svećenik pitao, koliko puta po prilici, reče: »Barem toliko puta, koliko imam vlasti na glavi.« Ispovjednik mu dade za pokoru, da si svaki put, kad opsuje, istigne jednu vlas.

Mladić je to zaista i činio. No dokskora je uvidio, da će sasvim očelaviti, ako tako nastavi. Stane se stoga ozbiljno boriti protiv te navike i u kratko vrijeme je svlada. Kasnije je jednom rekao: »Odučio sam se psovanja zbog svoje kose, a nisam to činio zbog svog najvećeg dobra, spasenja svoje duše. Koja šteta za mene!«

Još jedan primjer:

Za prvog svjetskog rata jedan oficir je ranjen ležao u bolnici. Bio je inače dobar čovjek, samo je imao zlu naviku psovanja. Kad je časna sestra, koja ga je dvorila, čula, kako strašno kuje, silno se prestraši i zamoli ga, da to ne čini više. Oficir reče, da se već tako naučio psovati, da se više ne može od-

toga odučiti. Redovnica mu brzo odgovori:

»Kad biste vi htjeli, isto bi. Ja znam jedno sredstvo, kojim bi se brzo odučili psovanja.«

Oficir je htio znati, koje je to sredstvo, ali redovnica odgovori:

»Reći ću vam samo onda, ako dade te svoju časničku riječ, da će te ga primijeniti.« Nakon kratkog razmišljanja oficir joj pruži ruku:

»Dakle na moju oficirsku čast!«

»Odsada, kad god opsuje, dat će jednu forintu za siromašne bolesnike u bolnici.« Oficir se tužio:

»Ta na taj način ćete me učiniti prosjacom!«

»Ne trebate dati ništa, ako ne budete psovali.«

Kad je zatim oficir prvi puta opsovao, dade odmah redovnica, svoji ruku i reče:

»Dakle, jednu forintu!«

Toga dana je oficir imao dati još pet forinti, drugi dan tri, treći dan samo jednu, i konačno nikada više ništa. Ni jedna psovka nije više izšla iz njegovih ustiju.

Kad bi svaki psovač morao za svaku psovku platiti, mislim, da bi se brzo odučio od psovanja. To isto vrijedi i za razne druge ružne navike. Dragi prijatelju, pokušaj i ti nešto slično, pa ćemo vidjeti, hoćeš li uspjeli.

Osobe, koje se kane posvetiti kreposti i pobožnosti, treba da u svojim vlastitim riječima izbjegavaju sve, što je grešno, no osim toga treba da se znadu: pravo držati, kad drugi u njihovoj prisutnosti zlo govore. Najprije što se tiče ogovaranja, jedva treba kazati, da valja što je više moguće izbjegavati sračarati s takvim osobama, kojima je ušlo u naviku, da u svom govoru iznose tuđe pogreške, i valja pri tom imati uvijek pred očima opomenu Duha Svetoga: »Sine, ne upuštaj se s kleveticima!«

No jer takove osobe, koje nemaju ljubavi i rado druge ogovaraju, ne možemo uvijek izbjeći, to neka vrijedi drugo pravilo: čim počnu dirati u tuđu čast, treba odmah, ne samo usjetnuti se od svakog odočaravanja i dopodnosti, nego: prema prilikama, bezobzirno opadati upozoriti na nevaljalost njegova govora. Sv. Ivan Zlatousti počuje na takovu slobodnu opomenu riječima: »Reci kleveticu: Imaš li što o tom istom ajepa i hvalevrijedna da kažeš, slušaj ću te, a ako samo zlo znaš, zatvori ću svoje uši, jer nisam voljan da ih oklamam.«

Tiho i veoma uspješno negodovanje možemo očitovati u ozbiljnim crtama lica. Mnogomu je kleveticu zatvorilo usta negodovanje, koje je čitao s lica slušatelja. Zato čitamo u Sv. Pismu: »Kaošto sjeverni vjetrovi tema kisa, tako rastjeruje ozbiljno lice kleveticne riječi.« U nekim slučajevima postoji još zadnje sredstvo: svratiti razgovor na drugi predmet, i to s mnogo puta pokazalo veoma uspješno.

Veliki kancelar i mučenik engleski Toma Morus običavao je nelijepi govor o drugima dovršiti na posebni način. U toku razgovora prešao je iznenada na stvar, koja s razgovorom nije imala nikakove veze. Na pr. upao je u riječ govorniku i rekao: »Neka kaže tko što hoće, ona tamo kuća je veoma lijepo sagrađena i ja tvrdim, da je njezin graditelj bio izvrstan arhitekt!« Takav neokrivani preokret razgovora upozorio je opadača na pogrešku i odmah je prestao da ogovara. Sv. Terezija je uspijevala spremiti izbjegavanje nekakvih razgovora ili blagim ukorom, te njene sestre nijesu u njeznoj blizini vodile takovih razgovora. Stoga se govorilo, gdje se nalazi Terezija, tamo su sve savršeno sigurne protiv zlih govora.

No pobožne osobe treba da se uzdrže od slušanja ne samo ogovora, nego i svih drugih zlih riječi, koje bi mogle nasokoditi dušu. To vrijedi osobito za dvoilne riječi i nečiste razgovore, o kojima veli Sv. Pismo: »Zli govori kvare dobre običaje.« Onda s riječi pune njene sklonosti, osobito ako čužare od osoba drugog spola. Takove riječi prođu kao slatki ali porgeljivi otrov u dušu, bude strast, gubi pobožnost i razaruju malo pomalo sveći strah Božji.

Dalje treba svoje uši zatvoriti riječima, koje udaraju na vjeru, krivim načelima, koja upropišavaju dušu, zlim savjetima (ko) zavode srce, laskanju i hvallama, koje nas čine oholima i razudima, i napokon izoprazim i beskorisnim riječima o svjetskim stvarima, koje rastjeruju duh i otuđuju nam srce od Boga.

Ne vjerujemo ni časnim osobama, kad drugoga ogovaraju. Riječi mu nisu istinite, i on nije častan, jer kad bi to bio, ne bi dirao u čast drugoga, nego bi s ljubavlju prikrilo njegova o-
greške.

NEDELJNA PESENIČKA

12. IX. 1954.

Sv. Mila pošilja ovake: Budi mi, Gospodine, zadimnik i kupa učotiča, da me spasih, jer ti si u otčinu svojoj. Radi imena svoga vodi me i brani me. U Tvoj se, Gospodine, nadam, a da budam čestitidn, do vjeka, po pravdi svojoj ljubavi me!

U Pesnišaji sv. Pavla (I. Kor. 12. 1-13) ističe bogoljubni krepost ljubavi kao najveću i najsvjetliju od svih kreposti. „Bratko, kad bih govorio ljudskim i anđeoskim jezicima, a ne bih imao ljubavi, bio bih kao mjed, koja ječi, i prorok, koji zveči. I kad bih imao dar prorokstva i razumio sve tajne i sve znanje, i kad bih imao vjeru, da bih prenosa gore, a ne bih imao ljubavi, bio bih kao zvono, koje zveni, ali ne daje zvuka, ako i prestanu prozvaniti, ako i umuknu jezici, ako i nestane znanja. Jer djelomično znamo i djelomično proklamujemo. A kad dođe ono, što je savršeno, prestat će ono, što je djelomično. Kad sam bio dijete, govorio sam kao dijete, sudio sam kao dijete, mislio sam kao dijete. A kad sam postao muž, odbacio sam ono, što je bilo djetinje. Sada gledam kroz ogledalo u zapanjenje, sada čujem kao u zapanjenju, sada poznajem djelomično, a tada ću poznati, kako sam i poznat. I sada ostaje ovo troje: vjera, ufanje i ljubav, ali najveća je među njima ljubav.

Sv. Ewangelje (Luka 18. 31-43) govori danas, kako je Isus pred Apostolima pretekao svoju muku i smrt, i kako je ozdravio sljepca kraj puta. U ono vrijeme usje Isus za sobom dvanaestorici i reče im: Evo idemo u Jeruzalem i izvršit će se sve, što su proroci pisali o Sinu čovječijem: Bit će predan nezabogaćima, koji će mu se izrugivati i bičevati će ga i popljuvati. A kad ga izbižuju, ubit će ga, i treći će dan uskrsnuti. Ali oni nijesu razumjeli ništa od toga, što im je rekao. Kad se približio Jeronimu, kraj puta je sjedio i prosto neki sljepac. I čuši, kako narod prolazi, upita: Šta je to? Odgovori mu: Prokazi Isus Nazarećanin. On stane vikati: Isuse, sine Davidov, smiluj mi se! A koji su išli sprjeda, korili su ga, neka šuti. On je nato još više vikao: Sine Davidov, smiluj mi se. A kad je Isus stao, zapovjedi, da ga dovedu k njemu. Kad se približio, upita ga Isus: Što hoćeš, da ti učinim? On odgovori: Gospodine, da progledam! Isus mu reče: Progledaj! Spusti se i tu mu vjera, i odmah ozdravi i išao je za njim veštajući Boga. I sav narod, kad je video, hvalio je Boga.

Peška: Približava se Korizma, spomen na muku Isusovu. Možda smo i mi zaslijepljeni grijehom, to ne vidimo što je, i za, a što je dobro. Pozovimo ponizno u Korzmi Isusa, da nam skine s očiju duše mrenu grijeha u sv. Ispovijedi, da tada i mi čistim srcem hvalimo i ljubimo i čestitimo Njegovu slavno uskrsnuće.

IZ BRAZILJE. — U nadbiskupiji Rio de Janeiro, glavnom gradu Brazilije, održana je nekolikoćasna sinoda, koja je donijela nekoliko zanimljivih zaključaka. U svim župama nadbiskupije se mora osnovati Katolička akcija. Pričinjenjem se strože mjeru u pogledu crkvene umjetnosti. Zabranjuje se prigodom vjenčanja, krštenja ili pokopa u crkva ma čestitati i izražavati saučeeće te uopće odavati građanske znakove poštovanja i pozdravljanja. Fotografira i kinooperaterima se zabranjuje snimanje za vrijeme službe Božje. U pogledu školstva se naglašuje prirodno pravo roditelja na odgoj vlastite djece. Protestira se protiv nemoralnih firmova. Posebna legija pristojnosti ima zadatak, da bjeđe nad svim vrstama publikacija, gdje se napada nerazvednost braka i svjetovne ograničenosti porodica. Končno se preporuča često obavljanje duhovnih vježbi po metodu sv. Ignacija.

POVIJEST JUBILARNIH GODINA

II.

Nakon prvog jubileja 1300. nastupili su teški dani za Crkvu. Pape su se morali preseliti iz Rima u Avignon, a u Italiji ratovi, puštanje i ratoliki nisu prestajali.

No ura vrta se opet je mnoštvo vjernih naroda u Rim, čim je papa Klement VII objavio 1393. kao Sveta Godinu i ujedno odredio, da se tako ima slaviti svake 60. godine i ubuduće. Oko milijun i dvije stotine tisuća hodočasnika — kako to potvrđuje kroničar Villani — bilo je prisutno u Rimu od Božja 1345. do Uskrsa 1350. G. Ultee grada bile su pune, tako da je teško bilo svako kretanje, i pjeske i konjem. Papa je iz Avignona poslao u Rim dvojicu svojih karduala-legala. Oni su ovdamo došli s raskolnom pratnjom, a posebno je zanimanje budbuda jedna osoba, na kojoj je jačo jedan od karduala.

Medu hodočasnici ma bila je i jedna Svetica. Bila je to sv. Brigita iz Vadstene. Ona je došla iz daleke Švedske, stajajući u sebi; božansko naređenje, da dođe u Rim. Privojivši se, da je stigovila u grad, našavši ga zapuštena i zamazana, zapitalo svog duhovnog vođu, kome je pravit na postevanju. Učelnji, zar je to Rim? No više nego izvanjskom nerudu Svetica je prigovorila duhovnom uredu, koji je onda vidiao u dušama.

SV. MATIJA APOSTOL

Isus Krist je ugnosi kamen svoje Crkve, a svoje Apostole je učinio njim. Jedan od tih dvanaest Apostola bija su 12 plemena Izraelovih. Oni su ovdje došli Isusova života i uskrsnuća. Kad je Juda Iskarijot izdao svoga Učelnj i objesio se, trebalo je izabrati novoga apostola.

Poslio je Isus uzašao na nebo, vratilo se sa Apostoli s Maslinske gore u Jeruzalem da čekaju dolazak Duha Svetoga. S apostolima je bila Blažena Djevica Marija, Majka Isusova, i drugi pobožni ljudi, njih oko 120. Tada Petar reče: »Eračo! Trebalo je, da se izvrši ono, što je pretekao Duh Sveti za Judu, koji je stekao njivu od nepravdne plaće i objesivši se pukao po srijed. Treba dakle, od ovih ljudi, koji su bili s nama za sve vrijeme počevši od Kuzova krštenja do dana, kad se Gospodin Isus uzao od nas, da se izabere svjedok Njegov uskrnuća.« I

Kao što je prvi jubilej prošao pod imenom Dantea, tako je drugi jubilej prošao pod imenom velikog pjesnika Petrarke. Pjesnik se uputio u štim, obođen svoje zemaljske ljubavi pevma Lauri, a mislima urojen je u vjčnost. Sačuvano je njegovo jedno pismo, u kojem opisuje doživljaje svoga napornog puta i nezgodu, koja mu se dogodila. On uva sve to poziva svog prijatelja književnika Boccaccia: »Što čekati? Zašto ne dolaziš? — Ovdje! Ovdje su došli narodi iz svih strana: Cimbr, Španjolci, Grči, Britanci, Irči, Svevi...«

Godine 1378. vratili su se pape iz Avignona u Rim, da tamo ostaju za uvijek. Vraćajući se u Rim papa Urban VI. odredio je, da se jubilarima godina slavi svake 33. godine, slični da sve veći broj ljudi sudjeluje kod oproštenja i vodeći računa, da mnogi od njih ne doživljuju 30. godinu... Papa Urban VI. je umro u jubilarima godina dan 26. sept. 1390. za pape Benificija IX. Bija je to jedan od najslavnijih jubileja. Triumf rmeke Crkve. Došli su hodočasnici iz Italije, Njemačke, Poljske i iz Madarske. Oproštenje se je proteglo na druge gradove, koji su ga zatražili. No kroničari onoga vremena nisu nam o tome ostavili onako bogate bilješke, kao što su nam ostavili e prvom i o drugom jubileju.

Postavili su dvojicu, Josipa, koji se zvao Zambala, i Matiju, i pomohli su se ovako: »Ti, Gospodine, koji poznaješ svaku svijtu, bježaj jednoga od ove dvojice, koga si izabrao, da prvi dio svoje službe i apostolstva, iz kojega je »Isus Juda, da ode na svoje mjesto.« I bacili su kocke za njih. Kocka je pala na Matiju, i on je b'o primljen u apostolski zbor.

Štari crkveni pjesi kažu, da je sv. Matija nepovjorivodac Ewangelje u Palestini u Maloj Aziji i u Makedoniji, a Lapokom među Crncima. Kad se vratio u Palestinu, Židovi su ga zasuli kamenjem. Umirući bio je ruke k nebu da preda dušu Bogu. Uto je prisikotio krvnik i sjeklirom mu odojeka glavu.

Štari carica Helena prenijela je dio njegovog sv. moke u Rim, a najveći dio u Trier u Njemačkoj, gdje se štiju u crkvi sv. Matije.

Simboli u liturgiji

Između mnogih simbola (slikovitih izraza u koji ih gradivo) u sv. liturgiji osobito mjesto zauzima maslina, kao simbol mira i radosti Duha Svetoga. Maslina svojim bujnim zelenilom, svojom svježinom, tvrdicom svoga drveta, pa i svojom plodnošću i u prirodi znači izraz životne punine i svježine. Njezino vječito zelenilo, visoka strop, njezini plodovi, istijeteno ulje bili su od najranijeg vremena poticaj, da ona bude simbolom kršćanskih tajni i duhovnog bogatstva nadnaravnih tajni.

U Crkvi osobito na Veliki Četvrtak zanoeno pjeva i sahvaljuje Stvoritelju na daru divne masline. Sv. Pavao je rekao Krista u alić masline, dok smo mi grnčice, ucijepjene na to ponosno drvo. Rodenjem smo divlje stable, a pomazanjem na sv. Krstu postajemo jednima s njime, arajući se s korijenjem njegova stabla.

Maslinova je grnčica simbol mira. Ona je simbol miloeradi i milosti.

Uz druge značajke maslinovo je ulje napredakom je liturgije i sakramentalne svrhe. Od starine maslinovo ulje osim za svijetlo upotrebljavalo se za jačanje tijela, jer ga ono čini otpornim i gipkijim. Atletičari su ga uvelike upotrebljavali. Privojivši se, da je stogodiništi stariac Romilje odgoorio poznatom caru Augustu, kad ga je upitao, na koji je način sačuvao svoje tijelo u tolikoj svježini, da je dnevno mazao svoje tijelo uljem. Ulje daje ti-

Bijeg u Egipat u umjetnosti

Simoneovo proročanstvo za vrijeme Isusova prikazivanja u hramu bijaše pava Marijina žalost. Oboljavaju mnudruš u dalekoga istoka izzava. Hierodovu zavist i prouzročiva Nalajo Gospi drugu žalost.

Po Božjoj naredbi Sveta Obitelj jedne noći ostavi mirni život u kući i izromanih bjegnuci odoše prema nepoznatome kraju — u Egipat. U nekoliko mjeseci Djevica izvrši u opasnosti i u uzrujanosti dva putovanja. Prvo k svojoj tetki Elizabeti. Drugo u Egipat, da bihjae nestaline od prvoga, a također žalosnije, jer Djetence veđ bijaše na svijetu i zaprijetila mu smrt. Bez sumnje je Josip poneo samo najpotrebniju prtljagu i upotrijebio magarčica, koji je nosio Djevicu iz Nazareta u Betlehem.

Peđinak Svete Obitelji prikazuje umjetnici prema mnogobrojnim legendama u dvostrukom prizoru bijega i odnosa. Lijepo otkrivanju putnike nehom i predstojatelju Otravanju obzorne snarjarjama. Ovo je u umjetnosti jedno od žarobnih sredstava.

Giotta Bondone (1266.—1334.) u Padovini odjeda Djetence drugo halftinom. Ono se okreće Majci i njezino se putivja uz Nju, a tri mladića ih s jednom djevojkom sljede.

U XV. stoljeću umjetnici pojednostavljaju skupinu i proširuju predjel. Gentile Fabriano (1370.—1450.) u Bizenzi prikazuje, kako se izveta lica Isusovo po toskanskim brežuljcima, i zanesenim plodnim drvećem.

Ivan Andeo Fiesole (1385.—1456.) u muzeju svetoga Marka u Firenci vodi bijeg po travnatome putu uz brežuljak obrubljen vitkimi čempresima i srebnim maslinama. Djevica plavu kosu je uzor dražesti i majčine nježnosti. Josip s hodočasnikom štapanom nosi likru za vodu i košaru hrane. Prizor je savsim obiteljski.

Taj se predmet nastavlja kroz stoljeća.

Baldasar Peruzzi (1481.—1534.), u crkvi svetoga Onofrija u Rimu daje živahnosti i stmenosti. Dječice nije odjeveno i sisa palac. Ono je obično djetence. Postrance bijega se vidi pokoli nevino djece prema mozaikju u stenoj crkvi svetoga Marka u Veneciji.

Albert Dürer (1471.—1528) kod Njemaca rezbari Djevičin život. Marija ovdje jače na magaricu, a vidi se i led, a niz koja joj visi široki šatir, koji Ju brani od žestokoga sunca. Josip štodi Nju, a njegova teška odabčana košabanica otkriva torbu za kruh. Osvaga puta i vol putuje. Andrei se veađa putnicima. Rezbarija s divnim rezarčima, iz kojih izliza svijetlo, upravo je glasovita.

Petar Pavao Rubens (1577.—1640) oca karovan po bijedom zrakom mladoće mjeseca uz prisutnost anđela.

Nekoji umjetnici prikazali Svetoj Obitelji, gdje putuje brodom. Među ovima se ističe Nikola Poussin (1594. do 1665), koji u galeriji Lichtenstein u Beču naslika Svetoj Obitelji, koji plovi na ravnoj lađi, kod anđela silaza s neba.

Ukrušivanje XIX. stoljeća obiluje ovim dražesnim predmetom u stolnosti crkva ma. Kod nekih Sveta Obitelj aklazi s brda, a kod nekih se nalazi u Egiptu u nilskoj dolini pokraj piramida.

značenje, da je krizmanik (potvrdenik) novoročaku tvari svačakih onakih obilje, puninu i sve blagotati sakramenta sv. Krizme.

S krizme na telu pomazanika, a rukopoklanjem nad glavom pomozanika, te vitezim udarcem po obrazu sv. Crkva bdi označiti svoga novoga borca, kao dočelnika za sve one žrtve, koje ona od njega očekuje. Zato je sv. Krizma sakrament apostelata. Krizmanik postaje vojnik u duhovnom smislu Krista raspetoga.

U ovoga sljede, da je i ulje za sv. Krizmu smjesa balzama i maslinova ulja. I ovaj sastav ima svoje dublje

